

Katedra trestního práva

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Benedikta Vangeli „Nutná obrana“

Předložená rigorózní práce obsahuje 90 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, 22 kapitol a závěru. Okruh použité literatury je v zásadě přiměřený zvolenému tématu a zahrnuje i práce zahraničních autorů. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své rigorózní práce zvolil problematiku sice tradiční, avšak současně poměrně obtížnou, která v teorii i v praxi stále vyvolává řadu sporů a diskusí.

V úvodu své práce autor provádí zajímavé srovnání (sebe)obránných jednání a jednání v nutné obraně ve smyslu § 13 tr. zák. Na to navazuje stručné pojednání o krajní nouzi, jako o institutu obecnější povahy, než je institut nutné obrany, a jejich vzájemné srovnání.

Autorovým nesporným přínosem rozhodně jsou úvahy o zásadách českého práva a jejich reflexi v institutu nutné obrany, jakož i srovnání zkoumaného institutu s příslušnými ustanoveními Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zde autor správně upozorňuje na určitý nesoulad, zejména pokud jde o ochranu majetkových hodnot.

V dalších částech své práce autor podrobně analyzuje jednotlivé zákonné znaky nutné obrany, a to na podkladě literatury a zejména pečlivě shromážděné judikatury. Kladně třeba hodnotit, že svoji pozornost koncentruje především na ty otázky, které v teorii nebo v praxi vyvolávají problémy (např. absence požadavku subsidiarity, povinnost veřejných činitelů k obraně, vztah § 13 tr. zák. a § 2 přest. zák., zavinění excesu, obrana proti činům veřejných činitelů, vztah podmínek a mezi nutné obrany a oprávněného použití zbraně aj.). S autorem třeba souhlasit v tom, že jednotná úprava nutné obrany ve všech právních oborech je žádoucí. Rovněž je namístě jeho kritika stran tendencí uplatněním analogie suplovat odstranitelné nedostatky právní úpravy. Správný je i názor kritizující dřívější praxi posuzovat nebezpečná jednání trestně neodpovědných osob pouze jako nebezpečí, kterému lze čelit za podmínek krajní nouze. Souhlasit lze s tím, že o přímou hrozbu útoku se může jednat i dříve, než útok bude mít povahu pokusu. Zcela namístě jsou rovněž autorovy úvahy o možnosti použití zbraně (nejen střelné) při obraně proti útoku.

Samostatnou kapitolu autor věnuje tzv. nástražným zabezpečovacím systémům. Závěry, ke kterým v této souvislosti dospívá, lze akceptovat.

Autor se rovněž záslužně věnuje institutu nutné obrany v návrhu rekodifikace trestního práva hmotného, a to i z pohledu vývoje těchto návrhů.

V závěru své práce autor dospívá k tomu, že stávající a navrhovaná úprava zkoumaného institutu jsou vyhovující a správně upozorňuje na to, že zlepšení je třeba hledat spíše v aplikační praxi orgánů činných v trestním řízení, než v právní úpravě samé.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako zdařilou. Autor prokázal hlubokou znalost problematiky a jejích širších souvislostí. Podrobně se seznámil s dosavadním literárním zpracováním předmětné materie a rovněž s relevantní judikaturou i s nálezy Ústavního soudu. Svá stanoviska formuluje jasně a podkládá je věcnými argumenty. Autor prokázal způsobilost odborné tvůrčí práce. Předložená rigorózní práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autor mohl blíže vyjádřit k otázce, zda lze připustit úmyslné usmrcení útočnicka při ochraně majetkových hodnot.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě práce a úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Benediktu Vangeli udělen titul doktora práv.

V Praze dne 10.7.2008

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant